

Skole og Undervisning

Dato: 29-09-2014

Sagsnr.: 14/31952

Dok.løbenr.: 267601/14

Sagsbehandler: Michael Juul Therkelsen

Direkte tlf.: 7376 7392

E-mail: mjt@aabenraa.dk

Tysk fra 3. klasse som vækstgenerator i Aabenraa Kommune

Projektbeskrivelse til A. P. Møllerfonden 26. nov. 2014

Stamdata:

Projektansvarlig organisation:

Aabenraa Kommune, Børn og Skole, Skole og Undervisning

Projektansvarlig kontaktperson:

Stilling: Skolechef

Fornavn: Lars Hende

Efternavn: Svenson

Projektansvarlig organisation: Aabenraa Kommune, Børn og Skole

CVR.nr. 29189854

Adresser: Tinglev Midt 2

Postnr.: 6360

By: Tinglev

Telefon: 7376 7017

Mobil: 4010 8802

Region: Syddanmark

Kommune: Aabenraa Kommune

Bankoplysninger

Kontohaver: Aabenraa Kommune

Reg.nr. 7910

Kontonummer: 1169468

Bank: Sydbank

Samarbejdspartnere

UC Syddanmark www.ucsyd.dk

Lembckesvej 7

6100 Haderslev

Rolle: Partner i forhold til projektet. Skal bidrage med udviklings og undervisningsforløb for 19 tysk-faglige lærere i Aabenraa Kommune, som skal indgå i projektet i perioden 2015-2018. Desuden skal UC Syddanmark varetage evaluering af første del af projektet, som strækker sig fra 2015 til 2018 og forestå afvikling af en afsluttende konference om tidlig sprogindlæring.

Center for Mindretalspædagogik <http://www.ucsyd.dk/videncentre/center-for-mindretalspaedagogik/>

Center for Mindretalspædagogik
Lembckesvej 3-7
6100 Haderslev

Center for Mindretalspædagogik udgøres af et samarbejde mellem UC Syddanmark, Dansk Skoleforening for Sydslesvig og Deutscher Schul- und Sprachverein.

Rolle: Partner i forhold til projektet. Skal bidrage til den faglige udvikling af tysk fra 3. klasse og frem. Centret har en viden om, hvad det vil sige, at børn og unge i et nationalt mindretal vokser op med flere sprog og kulturer.

Projekt navn:

Tysk fra 3. klasse som vækstgenerator i Aabenraa Kommune

Projekt emne:

Faglig opdatering

Resume (maks. 2000 tegn):

På landsplan er gennemsnittet for mundtlig tysk ved 9. klasses afgangseksamen steget fra 5,5 til 5,9 i perioden 2009 til 2013. I Aabenraa Kommune er karaktergennemsnittet faldet fra 7,5 i 2011 til 6,5 i 2013.

For at gavne regionen erhvervsmæssigt og kulturelt og for at styrke relationerne mellem Danmark og Tyskland har Aabenraa Kommunes byråd i oktober 2014 besluttet, at tysk skal være obligatorisk i kommunens skoler fra 3. klasse. Ordningen gælder fra 2015. I forbindelse med denne projektsøgning er kommunens skoleledere blevet enige om, at karaktergennemsnittet ved 9. klasses afgangseksamen i tysk mundtlig skal op på et gennemsnit på minimum 7,75 i 2022.

Via et tæt partnerskab med UC Syddanmark og med Center for Mindretalspædagogik i Haderslev ønsker Aabenraa Kommune i perioden 2015-2018 at udvikle og gennemføre et uddannelses- og opkvalificeringsforløb for 19 tysk-faglige lærere. Én lærer fra hver af kommunens skoler. Forløbet skal bibringe de 19 lærere en specialviden om metoder til tidlig fremsprogsindlæring og gøre lærerne i stand til at supervisere kollegaer. Det skal sikre, at nuværende og kommende tysk-faglige lærere altid kan få hjælp i forhold til at tilrettelægge og gennemføre undervisning af tysk i de mindre klasser.

Projektet falder i to dele. Et udviklingsforløb fra 2015 til 2018 og en afslutning i 2022. I efteråret 2018 evalueres første del af projektet kvalitativt. Fokus ligger på lærernes faglige udbytte, på forældrenes oplevelse af børnenes evne til at rumme flere sprog fra den tidlige alder og på elevernes oplevelse af, hvad tysk kan bruges til. Resultatet af evalueringerne skal indgå i en fortsat udvikling af tyskundervisningen i de mindre klasser. I 2022 evalueres der på, om de elever, der startede med tysk i 3. klasse i 2015 har opnået et karaktergennemsnit på minimum 7,75. Inden udgangen af 2018 ønsker Aabenraa Kommune, UC Syddanmark og Center for Mindretalspædagogik at afholde en konference om erfaringerne med tidlig fremmedsprogsindlæring.

(1.996 anslag)

Baggrund og formål (max 2000 tegn):

Tyskland er Danmarks største eksportmarked. For at styrke samspillet mellem Danmark og Tyskland har Aabenraa Kommunes byråd i oktober med vedtagelsen af budget 2015-2018 besluttet, at tyskundervisning skal være obligatorisk i kommunens skoler fra 3. klasse. Ordningen træder i kraft fra skoleåret 2015 / 2016. Her og nu skal projektet fokusere elevernes opmærksomhed mod tysk sprog og kultur. På sigt skal projektet gavne regionen erhvervsmæssigt og kulturelt.

Tal fra Undervisningsministeriet viser, at karaktergennemsnittet ved 9. klasses afgangseksamen i tysk mundtlig, hvor faget er udtrykt til prøve, i perioden 2009 til 2013 ligger på 6,64 i Aabenraa Kommunes skoler. Landsgennemsnittet ligger i samme periode på 5,70. Landsgennemsnittet er steget fra 5,5 til 5,9. Omvendt er der i Aabenraa Kommune sket et fald i karaktergennemsnittet fra 7,5 i 2011 til 6,5 i 2013. Det faldende karaktergennemsnit kan være en tilfældighed. Men det er bekymrende på grund af Aabenraa Kommunes geografiske placering i forhold til Tyskland og på grund af kommunens Vækstplan 2018. Blandt en række væksttiltag ønsker Aabenraa Kommune f.eks. at være et "dynamisk grænseområde med internationalt udsyn, der er førende indenfor transport og logistik". Det kræver gode tyskkundskaber.

Hidtil er tyskundervisning startet i 7. klasse. På nær fra august 2014, hvor undervisningen startede i 5. klasse. På det tidspunkt er eleverne i præpuberteten. Da sproglydene i tysk lyder meget anderledes end dansk, har eleverne kunnet få en følelse af at "dumme sig". Ved at starte på tysk fra 3. klassetrin ønsker Aabenraa Kommune at give eleverne mulighed for at lege med tysk og dermed fra en tidlig alder opnå en fortrolighed med sproget.

Med projektet ønsker Aabenraa Kommune at bringe karaktergennemsnittet ved 9. klasses afgangseksamen i tysk mundtlig op på et gennemsnit på minimum 7,75 i 2022. Det er 0,25 karaktertrin højere end det hidtil bedste resultat i 2011, hvor gennemsnittet lå på 7,5.

(1.972 anslag)

Aktiviteter (max 2000 tegn):

Projektet falder i to dele. Første del, udviklingen, fra 2015-2018 handler om at etablere og konsolidere tysk fra 3. klasse. Aabenraa Kommune ønsker at søge midler til første del.

Anden del af projektet, afslutningen, udgør en måling af, om de klasser, der starter med tysk i 3. klasse efter sommerferien 2015 opnår et karaktergennemsnit på det ønskede 7,75 ved afgangsprøverne i 9. klasse i foråret 2022.

Aabenraa Kommune har 18 folkeskoler, en specialskole og en ungdomsskole/10.klasse. På de 19 skoler ønsker kommunen at uddanne og opkvalificere én tysk faglig vejleder. Via et partnerskabs-samarbejde med UC Syddanmark og Center for Mindretalspædagogik ønskes nedenstående forløb gennemført:

- Forår 2015:
Projektstartsdag for de kommende 19 vejledere.
- Efterår 2015:
19 vejledere gennemgår et diplommodul om sprogdidaktik og tidlig fremmedsprogsindlæring (10 ECTS).
- Forår 2016:
19 vejledere gennemgår tre camps med fagligt og fagdidaktisk indhold med fokus på progression i læring og på læringsmålsstyret undervisning. På hver camp planlægges aktioner i egen praksis, som gennemføres mellem de 3 camps. Aktionslæringen skal vidensbasere og raffinere tyskundervisningen.
- Efterår 2016:
Temadag for alle tysklærere i august 2016 med henblik på at involvere dem i undervisningen. Indholdet handler om tidlig fremmedsprogsindlæring, progression i læring og læringsmålsstyret undervisning.
- Forår 2017
19 vejledere gennemgår et diplommodul i faglig vejledning (10 ECTS). Målet med at opkvalificere vejlederne i faglig vejledning er, at de fremadrettet bliver i stand til professionelt at vejlede nuværende og kommende kollegaer.
- Efterår 2017 / forår 2018:
Konsulentbistand til etablering af en kompetenceenhed. Resultaterne af erfaringerne med tidlig tyskundervisning samles af de 19 vejledere i en kompetenceenhed, så de øvrige tysklærere kan hente sparring og supervision. Kompetenceenhed skal forstås som en systematisering af de 19 vejlederes opbyggede viden om og erfaring med tysk.

(1.991 anslag)

Forankring hos deltagende ledere og pædagogisk personale (max 2000 tegn):

Projektet er forankret fra byrådsniveau til skolelederniveau.

For at styrke samspillet mellem Danmark og Tyskland har Aabenraa Kommunes byråd den 8. oktober 2014 med vedtagelsen af budget 2015-2018 besluttet, at tyskundervisning skal være obligatorisk i kommunens skoler fra 3. klasse.

Aabenraa Kommunes Børne og Uddannelsesudvalg har den 11. november 2014 vedtaget en ambitiøs plan for kompetenceudvikling af folkeskolens medarbejdere. I planen indgår tidlig sprogstart i tysk som ét af flere elementer.

Kompetenceplanen tager afsæt i Undervisningsministeriets pejlemærker i relation til folkeskolereformen. Planen er udarbejdet af et lokalt partsudvalg bestående af skoleledelsesrepræsentanter, organisationsrepræsentanter (SL, SLF, BUPL, FOA) samt forvaltningsrepræsentanter. Det lokale partsudvalg har:

- Gennemført en afdækning af skolernes behov for kompetenceudvikling
- Foretaget en prioritering med henblik på planlægning og gennemførelse af lokale centrale og decentrale efteruddannelsesaktiviteter
- Drøftet prioriteringen i skoleledergruppen.

Endvidere har Aabenraa Kommunes Forvaltning for Børn og Skole, Skole og Undervisning på skoleledermødet den 19. november 2014 specifikt drøftet projektet om tysk fra 3. klasse med kommunens øverste skoleledere. På mødet blev det afklaret, at der ønskes en målrettet satsning på uddannelse af én tysk faglig vejleder på hver skole, som kan supervisere de øvrige tysklærere. På mødet blev det endvidere fundet to skoleledere, der ønsker at indgå i projektets styregruppe. Og endelig blev det drøftet, at et karaktergennemsnit på minimum 7,75 i 2022 ved 9. klasses afgangseksamen i tysk mundtlig eksamen er et både ambitiøst og realistisk mål.

Projektet er således solidt forankret på politisk niveau, på forvaltningsniveau og på institutionsniveau.

(1.791 anslag)

Øvrige kompetenceudviklingsaktiviteter i kommunen (max 2000 tegn):

Som følge af Folkeskolereformen har Aabenraa Kommunes Børne- og Uddannelsesudvalg den 11. november 2014 vedtaget en ambitiøs plan for kompetenceudvikling blandt medarbejderne på kommunens skoler i perioden 2014 til 2020. Planen har været i høring hos bestyrelser og MED-udvalg. Målet med planen er at uddanne medarbejderne på folkeskoleområdet i forhold til kompetencekravene, der knytter sig til folkeskolereformen. Planen danner en overordnet ramme for kompetenceudviklingen. Efterfølgende skal alle skoler udarbejde egne kompetenceplaner, der prioriterer elementerne fra den kommunale plan.

Planen rummer i hovedtræk følgende elementer:

- Aktionslæringsforløb for samtlige medarbejdere med fokus på målstyret undervisning
- Pædagogisk kompetenceudvikling med fokus på elevernes læring og trivsel
- Uddannelse af vejledere i matematik, IT, inklusion, læsning, uddannelse og job
- Udvikling af linjefagsuddannelse i håndværk og design, uddannelse og job og tidligere sprogstart i engelsk og tysk.

Planen har en samlet værdi på ca. 38 mio. kr. Deraf fordeler finansieringen sig ved 7 mio. kr. fra Undervisningsministeriet, mens de resterende 31 mio. kr. finansieres af kommunale midler.

Under forudsætning af bevilling fra A.P. Møllerfonden vil projekt "Tysk fra 3. klasse som vækstgenerator i Aabenraa Kommune" bidrage til kvalificering af den del af kompetenceplanen, som handler om tidlig sprogstart. På sigt vil projektet løfte tyskkompetencerne i Aabenraa Kommune.

(1.462 anslag)

Forventet resultat af projektet (max 2000 tegn):

På baggrund af projektets aktiviteter forventes det, at:

- Uddannelsen af de 19 tyskfaglige vejledere giver dem en specialviden om undervisning af elever i tidlig sprogstart samt viden om at skabe progression i læring og at arbejde med læringsmålsstyret undervisning
- De 19 tyskfaglige vejledere kan desuden drive undervisningsforløb og opkvalificeringsprocesser samt supervisere deres øvrige tyskfaglige kollegaer i kommunen
- De tyskfaglige vejlederes arbejde med udvikling af en kompetenceenhed skal sikre, at kommunens øvrige tyskfaglige lærer fremadrettet har nem adgang til:
 - læseplaner
 - viden om metoder til målstyret tidlig sprogundervisning i tysk
 - adgang til sparring og supervision fra de tyskfaglige vejledere.
- Ved projektets endelige afslutning i 2022 forventes det, at karaktergennemsnittet ved 9. klasses afgangseksamen i tysk mundtlig kommer op på et gennemsnit på minimum 7,75. Det er 0,25 karaktertrin højere end det hidtil bedste resultat i 2011, hvor gennemsnittet lå på 7,5.

Udover de meget konkrete resultater, som er beskrevet ovenfor, så forventes det også:

- at skoleeleverne i Aabenraa Kommune tidligere vil opleve en tryghed og en fortrolighed med tysk sprog og kultur, blandt andet via besøg på tyske skoler og gennem venskabsarrangementer
- at den tidlige tyskundervisning på sigt vil bidrage til, at borgerne i Aabenraa Kommune bliver endnu mere indstillet på de kulturelle og handelsmæssige muligheder, der eksisterer i det unikke grænseland
- og at projektet dermed kommer til at virke som en reel vækstgenerator for befolkningen i Aabenraa Kommune.

(1.580 anslag)

Evalueringsaktiviteterne (max 2000 tegn):

Som nævnt falder projektet i to dele. En udviklingsfase fra 2015-2018, og en afslutningsfase i foråret 2022.

Evalueringsaktiviteterne er derfor delt op i to dele:

Evalueringen i foråret 2022 er meget enkel. På baggrund af afgangsprøverne i 9. klasse konstateres det, om eleverne på Aabenraa Kommune skoler til tysk mundtlig eksamen har opnået et karaktergennemsnit på minimum 7,75.

I forhold til evaluering af perioden 2015-2018 ønskes følgende evalueringsaktiviteter gennemført i efteråret 2018:

- To fokusgruppeinterview blandt de 19 tyskfaglige vejledere. Det vil sige, at de 19 vejledere deles op i to grupper, og der gennemføres et interview med hver gruppe. Målet er at afdekke vejledernes vurdering af:
 - Elevernes modtagelse af tysk fra 3. klasse, derunder en vurdering af deres tysksproglige færdigheder
 - Forældrenes modtagelse af tysk fra 3. klasse
 - Effekten af den opnåede specialviden om undervisning af elever i tidlig sprogstart, progression i læring og arbejde med læringsmålsstyret undervisning
 - Erfaringer med rollen som supervisor i forhold til de øvrige tysklærere
 - Brugbarheden og kvaliteten af de læseplaner og det undervisningsmateriale, der er udviklet undervejs.
- Desuden gennemføres der to fokusgruppeinterviews (a 8-9 personer) med et repræsentativt udsnit af forældre som i 2018 har børn, der har modtaget tyskundervisning i perioden 2015 – 2018. Interviewet fokuserer på forældrenes oplevelse af, hvad børnene kan rumme, derunder trivsel. Med folkeskolereformen bliver der også sat ekstra fokus på andre fag som f.eks. dansk og matematik, der vil fylde mere.
- Desuden gennemføres der to fokusgruppeinterviews (a 8-9 personer) med et repræsentativt udsnit af børn, der har modtaget tyskundervisning i tre år. Fokus ligger på børnenes oplevelse af, hvad sproget kan bruges til og på deres vurdering af den samlede arbejds-mængde i skolen.

Evalueringerne vil indgå i kompetenceenhedens fortsatte udvikling af at understøtte tyskundervisningen fra den tidlige alder.

(1.985 anslag)

Formidling og videndeling(max 2000 tegn):

Da tysk fra 3. klasse udspringer af en byrådsbeslutning vil Aabenraa Kommunes Børn og Skoleforvaltning som minimum en gang årligt hen mod skoleårets slutning afrapportere til Byrådet og til Børne og Uddannelsesudvalget om status på arbejdet med tysk fra 3. klasse. Under forudsætning af bevilling fra A. P. Møller Fonden, vil Aabenraa Kommune ved samme lejlighed orientere A.P. Fonden om fremdriften i projektet.

Eksternt vil erfaringerne med projektet løbende blive formidlet gennem medier som f.eks. bladet og netmediet "Folkeskolen" og gennem Kommunernes Landsforenings Nyhedsmedier. Dette kræver, at medierne er interesserede i at formidle historierne.

UC Syddanmark ønsker i samarbejde med projektets partnere at formidle resultater og erfaring ind i lærer- og pædagoguddannelsen ved UC Syddanmark samt via efter- og videreuddannelse at formidle til lærere, skoler og kommuner i øvrigt.

Desuden ønsker Aabenraa Kommune i samarbejde med projektets partnere UC Syddanmark og Center for Mindretalspædagogik, at afholde en konference inden udgangen af 2018 om erfaringerne med tidlig sprogindlæring i tysk. Konferencen afholdes efter gennemførelse af evalueringerne i efteråret 2018. Konferencens målgruppe er lærer, som arbejder med fremmedsprogsundervisning fra indskolingstrinnet.

(1.282 anslag)

Organisering (max 2000 tegn) - Styregruppe/følgegruppe/udvalg mv.

Projektledelse

Projektet ledes af en projektleder ved Aabenraa Kommune.

Styregruppe

Projektets styregruppe udgøres af:

Lars Hende Svenson
Skolechef
Aabenraa Kommune, Børn og Skole, Skole og Undervisning
Tinglev Midt 2
6360 Tinglev

Jens Juulgaard Larsen
Videreuddannelseschef
Medlem af ledelsen i Læremiddel.dk
Udvikling & Forskning, Efter- og videreuddannelsen
University College Syddanmark
Lembckesvej 3, 6100 Haderslev

Alexander von Oettingen
Udviklingsdirektør
Center for Mindretalspædagogik
University College Syddanmark
Lembckesvej 3, 6100 Haderslev

Karsten Hansen
Skoleleder
Aabenraa Kommune,
Høje Kolstrup Skole
Nyløkke 4
6200 Aabenraa

Jon Venzel Sønderby
Skoleleder
Aabenraa Kommune,
Lyreskovskolen

Frøslevvej 64
6360 Padborg

Projektgruppe

19 lærere i alt. En lærer fra hver af Aabenraa Kommunes 18 folkeskoler og en fra kommunens specialscole Fjordskolen. 10.klasse/ungdomsskolen indgår ikke i projektet, da de ikke har elever, som er berørt af projektet.

(981 anslag)

Tidsplan

Tidsplan fremgår af projektbeskrivelsen. Se under punktet "Aktiviteter".

- Startdato: Den 1. maj 2015
- Slutdato: Den 20. december 2018.

Økonomioplysninger/ Budget

Se udspecificeret budget i "Budget for projekt "Tysk fra 3. klasse som vækstgenerator i Aabenraa Kommune"

- Ansøgt totalbeløb hos A. P. Møllerfonden Kr. 922.500,-
- Egenfinansiering Kr. 2.264.340,-.

Øvrige dokumenter

Se dokumenterne:

- Partnerskabserklæring fra UC Syddanmark ved Jens Juulsgaard Larsen, Videreuddannelseschef
- Partnerskabserklæring fra Center for Mindretalspædagogik ved Alexander von Oettingen, Udviklingsdirektør.